

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Közgazdaságtan Tanszék

A KÖZGAZDASÁGTAN TANSZÉK PLÁGIUMSZABÁLYZATA

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Közgazdaságtan Tanszék

A plágium meghatározása

A plágium mások szellemi termékének jogtalan használata. A plágiumnak különböző fokozatai lehetnek:

- „más szerzők alkotásának teljes egészében való lemásolása és saját név alatt közlése – a szerzőre való hivatkozás nélkül;
- más szerző alkotásainak részbeni eltulajdonítása, fontos gondolatok, részek, alfejezetek átemelése hivatkozások nélkül;
- más szerzők kutatási eredményeinek közreadása hivatkozással, de annak világossá tétele nélkül, hogy a szerző csupán ismerteti az eredeti cikket, könyvet;
- más szerző lényeges felfedezésének, gondolatának, eredményének, modelljének, felmérésének, megállapításának, gondolat kísérletének közzététele az eredetire való hivatkozás nélkül; vagy az eredetire való hivatkozással, de homályban hagyva a szerző és az átvevő pontos szerepét az adott modell, gondolat stb. kimunkálásában” (Szabó, 2009)

„A plágium gyakori formája az internethasználat terjedésével a világhálón «talált» dolgozatok letöltése és [a hivatkozási szabályok figyelmen kívül hagyásával történő] felhasználása, de mások korábbi dolgozatának címlapcserével való átvétele is előfordul, sőt ide sorolhatók a másokkal megíratott dolgozatok is.

Nemcsak a tudatos másolás, hanem a hivatkozás szabályainak nem szándékolt megsértése (a nem szándékolttság alatt a tájékozatlanságot, illetve figyelmetlenséget értve) is eredményezhet plágiumot. S a szabály nem ismerete nem mentesít a szabályok, a jogi és etikai normák betartása, illetve ezek elmulasztásának következményei alól.

Egy-egy rész (mondat, bekezdés) szó szerinti, hivatkozás nélküli átvétele vagy valamely gondolat (fogalom, szempontrendszer, elemzési keret) nem feltétlenül szó szerinti, de utalás nélküli átvétele plágium. Ez alól akár a mondatról mondatra történő átfogalmazás sem mentesít, az még nem szünteti meg a plágiumot

A «szerző» szándékát tekintve egy teljes dolgozat hivatkozás nélküli átvétele egyértelmű csalást jelent, s nyilván nagyobb vétség, mint néhány bekezdés plagizálása, hivatkozás nélküli utánközlése, amelyet megpróbálhat a feledékenység számlájára írni a dolgozatíró. Ne feledjük azonban: az inkorrekt felhasználásnak nem a mennyisége, hanem a ténye a fő kérdés. Ez minősíti a plágiumot. A tisztességes önálló munka s a felhasznált források korrekt kezelése mindenféle dolgozatnál (írásos munkáknál, de hasonlóképpen a szóbeli prezentációknál, előadásoknál is) elvárás.” (Wimmer et al., 2009, 180-181. old.)

A fentieket a Tanszék saját magára nézve is kötelezőnek tartja.

A plágium elkerülése

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Közgazdaságtan Tanszék

A „nem szándékolt” plágium elkerülése érdekében célszerű a hivatkozások feltüntetése már a dolgozat munkaváltozatában, és a jegyzetekben is. Nem védhető az az érv, hogy „már annyit olvastam az eredeti művet, hogy szinte kívülről megtanultam, ezért véletlenül szó szerint ugyanazt írtam le” (Ibid, 181. old.). A korrekt irodalomjegyzék, illetve a hivatkozások formai követelményeivel kapcsolatban a Közgazdaságtan Tanszék „Diplomamunka tájékoztató”, illetve „Szakdolgozat tájékoztató (Szakdolgozat készítés, tartalmi és formai követelmények)” c. dokumentumainak 3.3.4–3.3.5. pontjai irányadóak. A szó szerinti idézetek esetén a hivatkozás mellett az idézőjel használata (ill. ahol releváns, az oldalszám megadása) is kötelező!

A plágium kezelése

A Közgazdaságtan Tanszék, illetve a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem fellép a plágium minden formájával szemben, a bizonyított plagizálás a beadott dolgozatok érvénytelennek minősítését (visszautasítását), ismételt vagy súlyosabb esetekben (pl. teljes dolgozatok átvétele, másokkal való megíratása) fegyelmi eljárás megindítását vonja maga után. A BME Etikai Kódexe alapján a plágium elkövetése, illetve akár az abban történő passzív segédkezés is etikai vétségnek minősül:

„5.2.3 [A hallgató kötelessége, hogy] munkája során saját kutatási eredményeit közölje, az idegen forrásokat az elvárásoknak megfelelő formában és annak szabályai szerint jelölje meg, az idézetek, források helyét pontosan adja meg. A hallgatónak a munkájához felhasznált forrást meg kell jelölni, ha

- valaki más írott vagy szóbeli közleményéből akár csak egy rövid részt is szó szerint idéz.
- Valaki más írott vagy szóbeli közleményéből szabadon összefoglalva idéz, parafrázál.
- Valaki más valamely gondolatát, véleményét, elméletét (modelljét stb.) felhasználja.
- Valaki más által megállapított tény, statisztikai adatot vagy illusztrációt felhasznál.

a) Ha a hallgató eredményeket valódi személyes munka nélkül állít elő, vagy saját, vagy valaki más munkájának eredményeit meghamisítja; írott vagy szóbeli megnyilatkozásaiban bárki más gondolatát, állítását vagy azok megfogalmazását felhasználva a forrás feltüntetését – az oktató által megkívánt vagy az adott szakterület publikációs szokásainak megfelelő formában – elmulasztja, és így azt a sajátjának tünteti fel, a becsületes és tisztességes szakmai tevékenységre vonatkozó normát szegi meg, és plágiumot követ el.

b) Etikai vétség, ha valakinek tudomására jut egy plágium elkövetése, és nem kísérli meg a tisztázást, szükség esetén az etikai eljárás megindítását.”

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Közgazdaságtan Tanszék

A Közgazdaságtan Tanszéken a szakdolgozatot, diplomamunkát beadni kívánt hallgatóknak csatolniuk kell egy aláírt nyilatkozatot, mely szerint tudomásul veszik a „felfedezett” plágiumok következményeit:

„Tudomásul veszem, hogy plágiumnak számít:

- szó szerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás megjelölése nélkül,
- tartalmi hivatkozás a forrás megjelölése nélkül,
- más személy publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése.

Tudomásul veszem, hogy bármilyen plágium előfordulása esetén szakdolgozatom visszautasításra kerül.”

Példák a korrekt, ill. a plagizáló hivatkozásokra

Az alábbi illusztratív példák a Pécsi Tudományegyetem Néprajz Tanszékének idézési, hivatkozási szabályzata¹ alapján készültek; céljuk, hogy segítsenek elkerülni a plágium enyhébb (nem szándékolt, pontatlan hivatkozásokból eredő) eseteit, ill. az esetleges határeseteket:

a) Az alábbi, EREDETI szövegrészlet, Tóth István György: „Jövedelemeloszlás a kilencvenes évek Magyarországon – Elméletek, módszertan és hipotézisek” című doktori (PhD) disszertációjából származik:

„Ebben az időszakban a legjelentősebb változás a háztartások foglalkozási, munkaerő-piaci polarizációja volt: csökkent a foglalkoztatottak száma a háztartásokban, ezáltal csökkent a foglalkoztatott háztartásfőjű háztartásokban élők aránya, és még inkább csökkent azoknak az aránya, akik legalább két foglalkoztatottal rendelkező háztartásban éltek. A háztartások iskolázottsági különbsége szerint nőttek a háztartások közötti jövedelemkülönbségek, az iskolázottsági szerkezet átrendeződésének (ami esetünkben inkább a háztartásfők között megvalósult szelekciót jelentette és nem az iskolarendszer kibocsátásának megváltozását) ebben az időszakban inkább egyenlőtlenségeket csökkentő hatása volt.”

b) ELFOGADHATATLAN, PLAGIZÁLÓ parafrázis:

A korábbi időszakhoz képest a legjelentősebb eltérés a háztartások munkaerő-piaci helyzetében volt megfigyelhető: a növekvő munkanélküliség, inaktivitás miatt csökkent a foglalkoztatott háztartásfőjű háztartásokban élők aránya, illetve jelentősebb csökkenést mutatott a legalább két foglalkoztatottal rendelkező háztartásban élők aránya. A végzettségi

¹http://neprajz.btk.pte.hu/files/tiny_mce/File/Letoltesek/plagium_szabalyzat.pdf

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Közgazdaságtan Tanszék

szintek különbsége alapján nőttek a háztartások közötti jövedelemkülönbségek, az iskolázottsági szerkezet átrendeződése viszont inkább csökkentette az egyenlőtlenségeket.

c) KORREKT parafrázis:

A piacgazdasági átalakulás nem csak az állami és/vagy a korábbi KGST-piacokra termelő vállalatok számára jelentett nehéz időszakot. A transzformáció egyúttal a háztartások közötti egyenlőtlenségek növekedését is magával hozta, ami főleg a növekvő munkanélküliségnek; illetve a magasabb végzettségi szintek relatív munkaerő-piaci felértékelődésének volt köszönhető. (Tóth István György, 2002) *(Az irodalomjegyzékben szerepeljen a következő bejegyzés: Tóth István György [2002]: Jövedelemeloszlás a kilencvenes évek Magyarországon – Elméletek, módszertan és hipotézisek. PhD-értekezés, Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, Budapest)*

„Mi a különbség a kettő között?

Az első parafrázis jól láthatóan csak néhány kifejezésre keresett szinonimát, kissé átrendezte a gondolatok sorrendjét, és nem utalt arra, hogy az eredeti gondolat, és a szövegben megjelenő adatok milyen forrásból származnak. A második parafrázis saját gondolat kifejtésére használja fel az eredeti szöveget, jelentős eltéréssel fogalmazza meg ugyanazt a témát, és utal arra, hogy honnan származik az eredeti gondolat.

Mikor kell idézőjelet használni?

Minden olyan esetben, ha szó szerint idézünk valakit! Az idézőjel használatánál **nem szempont**, hogy hány szót veszünk át egy az egyben az eredeti szövegből.” (A PTE BTK Tanszék..., 2003)

PÉLDA A HELYES HASZNÁLATRA:

A piacgazdasági átalakulás nem csak az állami és/vagy a korábbi KGST-piacokra termelő vállalatok számára jelentett nehéz időszakot. Jelentős változás volt a „háztartások foglalkozási, munkaerő-piaci polarizációja” is, ami főleg a növekvő munkanélküliségnek; illetve a magasabb végzettségi szintek relatív munkaerő-piaci felértékelődésének volt köszönhető. (Tóth István György, 2002, 173. o.) *(Az irodalomjegyzékben szerepeljen a következő bejegyzés: Tóth István György [2002]: Jövedelemeloszlás a kilencvenes évek Magyarországon – Elméletek, módszertan és hipotézisek. PhD-értekezés, Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, Budapest)*

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Közgazdaságtan Tanszék

Felhasznált források, további tájékoztatói lehetőség:

1. A BME Etikai kódexe [2009]:
http://www.rektori.bme.hu/to/nyilv/szabaly/EtikKod_20091026.doc (Letöltés: 2011. június 24.)
2. Eco, U [2005]: Hogyan írjunk szakdolgozatot, Kairosz Kiadó
3. Majoros Pál [2004]: A kutatómódszertan alapjai, Perfekt Zrt.
4. A PTE BTK Néprajz tanszék idézési, hivatkozási szabályai [2003]:
http://neprajz.btk.pte.hu/files/tiny_mce/File/Letoltesek/plagium_szabalyzat.pdf
(Letöltés: 2011. június 24.)
5. Szabó Katalin [2009]: Kommunikáció felsőfokon, Kossuth Kiadó
6. Wimmer Ágnes – Juhász Péter – Jeney Johanna [2009]: Hogyan írjunk...? 101 tanács szakdolgozatíróknak, Alinea Kiadó

A fentiek a kihirdetés napjától lépnek hatályba.

Kelt: Budapest, 2012. szeptember 1.

